

‘Al die troep drijft de zee in’

‘Ik woon aan de Rijn in Leiden. Daar zie ik bijna nooit iets drijven. Ik dacht: wat is het probleem? Tot ik een steekproef deed en ontdekte dat het plastic verstoppt zat tussen kroos en takken. Het opende mijn ogen. Al die troep drijft de zee in. Vandaar Coast Busters, een stichting die ik samen met Louis van Schie heb opgericht voor plasticvrije stranden. Met een bellenscherm drijven we het afval op. De techniek is oud, maar deze toepassing is bedacht in de kroeg, toen een aantal studenten starde naar de belletjes in hun bierglas. Een bellenscherm is een buis met gaten die je diagonaal op de bodem van een waterweg legt. Door er lucht doorheen te persen krijg je bellen. De scheepvaart heeft er geen last van en de vissen zwemmen er doorheen. Alleen de glasaal kan last hebben van de opwaartse druk, dit moeten we nog oplossen. Dat zeg ik er altijd bij. Ook zeg ik altijd dat we ons werk doen met een kwinkslag, want je kunt er naar van worden. Je wil niet weten hoeveel plastic je alleen al inademt of via drinkwater en voeding binnenkrijgt en hoe schadelijk dat is voor je gezondheid. Geen enkel handje zand is schoon in Nederland. Plastic vergaat nooit, het valt uiteen in kleine deeltjes. Toch ben ik niet tegen plastic. Je kunt het heel goed toepassen in de medische wereld, het is hygiënisch, en heeft heel veel nut. Wel ben ik tegen de ongebreidelde productie ervan en de manier waarop we ermee omgaan, veel te nonchalant. Dat moet stoppen.’ ▣

TEKST: NICOLINE VAN DER SPEK. FOTO: EDWIN WEERS

CLAAR-ELS VAN DELFT (59)

1982-1990 Filosofie, Leiden
2018-HEDEN General manager Healthy Ideas, Healthy Returns, platform voor het pitchen van (ideeën voor) medische ondernemingen in de Benelux
2019-HEDEN Stichting Coast Busters opgericht

Rivierboot op de Lower Mississippi in de 19de eeuw

Water wordt meer

Dario Fazzi vindt water een interessante invalshoek. Hij geeft college – en schrijft een boek – over de geschiedenis van Amerika, vanuit het perspectief van water.

Water is erg belangrijk in de geschiedenis, benadrukt Fazzi. ‘De relatie tussen mens en water is existentieel. Beschavingen zijn ontstaan op plaatsen waar zoet water voorhanden was. Als je de geschiedenis van water in de VS wil bestuderen, ontkomt je er niet aan om naar de koloniale geschiedenis te kijken. De kolonisten zorgden ervoor dat ze toegang tot water kregen en hielden. Ze zagen het als hun eigendom. Water speelt daarnaast een rol bij de uitbreiding van landsgrenzen. Zo werd Amerika steeds groter door de verder reikende handelsroutes over de rivieren en het ontstaan van havensteden. Processen als landbouw, industrie en transport worden grotendeels bepaald door water. Hoe een land zich ontwikkelt is afhankelijk van hoe het zich verhoudt tot water.’

Water in de cultuur

Dat geldt ook voor culturele ontwikkeling. ‘De houding van een land ten aanzien van water is medebepalend voor de cultuur. Nederlanders ontlenen voor een groot deel hun identiteit aan water; aan het bestrijden van water en het heroveren van land – maar ook dat je door de stromende regen gewoon naar kantoor fietst is een cultureel kenmerk. In de VS wordt water op een meer individualistische manier benaderd. Water wordt niet zozeer gezien als iets wat heroverd of bestreden moet worden, maar als een hulpmiddel dat je kunt bezitten en exploiteren. Tegelijkertijd kun je de rol die oorspronkelijke Amerikanen hebben voor de Amerikaanse identiteit

TEKST: WILKE MARTENS. FOTO: ISTOCK

**Dario Fazzi
(1980)**

is universitair
docent Ameri-
kaanse en Milieu-
geschiedenis.
Daarnaast is hij
senior onderzoe-
ker bij het Roose-
velt Institute for
American Studies
in Middelburg.

en meer politiek

niet ontkennen. Voor hen is water iets existentieels, iets spiritueels dat aanbeden wordt en van grote waarde is. Zij verlangen het behoud en beschermen van natuurlijke waterbronnen. Die benadering zou wel meer nadruk mogen krijgen.'

Recht op water

Water roept ethische, juridische en politieke vragen op. 'Het wordt meer en meer politiek. In een democratie nemen we aan dat het recht op water voor alle burgers wordt gerespecteerd. Mensen moeten toegang hebben tot schoon water. Dit is niet altijd het geval. Waterbronnen van oorspronkelijke Amerikanen werden vervuild door bedrijven, maar de politiek deed niets. Een ander voorbeeld zijn de Maquiladoras: fabrieken van Amerikaanse eigenaren, net over de grens in Mexico. Hier worden veel chemicaliën gebruikt die het omliggende water vervuilen. De Amerikaanse en de Mexicaanse regering deden niets. Hoe de politiek met water omgaat, zegt veel over de ontwikkeling van de Amerikaanse democratie.'

Nucleair risico

Niet alleen op nationaal, maar ook op mondiaal niveau is de relatie van een land met water van belang. 'De impact van de opwarming van de aarde is enorm voor de VS, omdat hun oost- en westgrens uit oceaan bestaat. Zeespiegelstijging heeft invloed op de kustgebieden en dus landsgrenzen. Maar ook is de zeespiegelstijging een kwestie van nationale veiligheid. De VS hebben aan het begin van de Koude Oorlog talloze nucleaire experimenten uitgevoerd op de Marshall-eilanden. Er is een gigantische koepel over het nucleaire afval gezet om de omgeving te beschermen tegen straling. Maar al bij een zeespiegelstijging van een halve meter, komt dat terrein onder water en is de kans op schade enorm. Nu moeten we hopen dat veel regeringen wereldwijd de juiste keuzes maken.' □

'Niets doen is geen optie'

'Water is een bron van leven. Voor ons, maar ook voor onze kinderen en kleinkinderen. Zodat we kunnen blijven wonen, werken en recreëren in ons mooie gebied. Door de klimaatveranderingen staan waterschappen midden in de samenleving en is water een cruciale factor in discussies over klimaat, energie, nieuwe economieën, woningbouw, bodemdaling en biodiversiteit. Voor mij een reden om dijkgraaf te zijn van het mooie Rijnland. Het oudste waterschap van Nederland. Het waterschap Rijnland zoals we dat nu kennen ontstond op 11 oktober 1255, toen Graaf Willem II van Holland zijn zegel op het charter van Rijnland zette. Het charter is het oudste stuk in ons archief. Een klein stuk perkament, maar van enorme betekenis.

Door de klimaatverandering krijgt het werk van waterschappen steeds meer aandacht. Of het nu gaat om de zeespiegelstijging of de weers-extremen (te droog, te nat), het zorgt allemaal voor nieuwe uitdagingen.

We hebben een uitgebreid dijkversterkingsprogramma dat ons land tegen één meter zeespiegelstijging beschermt. Dat moet in 2050 klaar zijn. Er wordt ook gekeken naar samenwerkingen en oplossingsrichtingen op zowel nationaal als internationaal vlak. De belangrijkste factor echter is tijd. Die is schaars. We zijn op de goede weg. Samen met de andere waterschappen, Rijkswaterstaat en alle kennisinstellingen op het gebied van water. Maar er moet qua snelheid wel een tandje bij. Niets doen is geen optie.' □

TEKST: NICOLINE VAN DER SPEK, FOTO: EDWIN WEERS

ROGIER VAN DER SANDE (56)

1987-1995 Politicologie,
Leiden
1995-2000 Bankier /
gemeenteraadslid Leiden
2000-2006 wethouder
gemeente Leiden
2006-2011 Interim manager
2011-2017 Gedeputeerde
provincie Zuid-Holland-
Holland
2017-HEDEN Dijkgraaf van
het Hoogheemraadschap
van Rijnland
2019-HEDEN Voorzitter van
de Unie van Waterschappen

